Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

9. listopada 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48/EZ – Članak 22. stavak 2. – Imperativna narav te direktive – Ustupanje potrošačeve tražbine prema bankovnoj instituciji trećoj osobi – Direktiva 93/13/EEZ – Članak 6. stavak 1. – Članak 7. stavak 1. – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Ispitivanje nepoštenosti odredbi ugovora o ustupanju tražbine koji nije predmet spora pred nacionalnim sudom, koje po službenoj dužnosti provodi taj sud”

U predmetu C-80/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Općinski sud u Varšavi – Śródmieście, Poljska), odlukom od 22. siječnja 2024., koju je Sud zaprimio 1. veljače 2024., u postupku

Zwrotybankowe.pl sp. z o.o.

protiv

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S. A.,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: I. Jarukaitis, predsjednik vijeća, K. Lenaerts, predsjednik Suda, u svojstvu suca četvrtog vijeća, M. Condinanzi, N. Jääskinen i R. Frendo (izvjestiteljica), suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Zwrotybankowe.pl sp. z o.o., A. Tomaszewska, *radca prawny*,

– za Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S. A., A. Kuzawińska, M. Malciak i W. Wandzel, *adwokaci*,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: poljski

– za Europsku komisiju, P. Kienapfel i U. Małecka, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 30. travnja 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 22. stavka 2. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravak SL 2014., L 283, str. 66.) te članka 6. stavka 1. i članka 7. stavka 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24. i ispravak SL 2024., L, 2024/90009).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva s ograničenom odgovornošću Zwrotybankowe.pl sp. z o.o., osnovanog u skladu s poljskim pravom, i banke Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S. A. (u daljnjem tekstu: PKO Bank Polski), u vezi s tražbinom koju prema toj banci ima potrošač, a ustupio ju je tužitelju u glavnom postupku.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 93/13

3 U članku 6. stavku 1. Direktive 93/13 propisuje se:

„Države članice utvrđuju da nepoštene odredbe upotrijebljene u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem nisu obvezujuće za potrošača, kako je predviđeno nacionalnim pravom, te da ugovor i dalje obvezuje stranke na temelju tih odredaba ako može i dalje važiti bez tih nepoštenih odredaba.”

4 Članak 7. stavak 1. te direktive glasi:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.”

Direktiva 2008/48

5 U stavku 2. članka 22. Direktive 2008/48, naslovljenog „Usklađivanje i imperativna narav ove Direktive”, određuje se:

„Države članice osiguravaju da se potrošači ne smiju odreći prava koja su im prenijeta odredbama nacionalnog prava o provedbi ove Direktive ili su u skladu s ovom Direktivom.”

6 U skladu s člankom 23. te direktive, naslovljenim „Sankcije”:

„Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na povrede nacionalnih odredaba koje se donose na temelju ove Direktive i poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.”

Poljsko pravo

7 Direktiva 2008/48 prenesena je u poljski pravni poredak Ustawom o kredycie konsumenckim (Zakon o potrošačkom kreditu) od 12. svibnja 2011. (Dz. U., br. 126, pozicija 715.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o potrošačkom kreditu).

8 U članku 45. stavku 1. Zakona o potrošačkom kreditu određuje se:

„Ako vjerovnik ne ispuni zahtjeve iz članka 29. stavka 1., članka 30. stavka 1. točaka 1. do 8., 10., 11. i 14. do 17., članaka 31. do 33., članka 33.a i članaka 36.a do 36.c [ovog zakona], potrošač, nakon što vjerovniku dostavi pisanu izjavu, otplaćuje kredit bez kamata i bilo kojih drugih troškova kredita koje duguje vjerovniku, u roku i na način predviđen ugovorom.”

9 U članku 509. stavku 1. Ustawe Kodeksa cywilnog (Zakon o građanskom zakoniku), od 23. travnja 1964. (Dz. U. iz 1964, br. 16, pozicija 93.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku, određuje se:

„Vjerovnik može, bez suglasnosti dužnika, tražbinu prenijeti (ustupiti) trećoj osobi, osim ako se to protivi zakonu, ugovoru ili prirodi obveze.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

10 Svojom tužbom društvo Zwrotybankowe.pl zahtijeva od Sąda Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Općinski sud u Varšavi – Śródmieście, Poljska), suda koji je uputio zahtjev, da banci PKO Bank Polski naloži da mu plati iznos od 4537,45 poljskih zlota (PLN) (oko 1050 eura), uvećan za zakonske zatezne kamate i troškove sudskog postupka.

11 Društvo Zwrotybankowe.pl podnijelo je tu tužbu na temelju ugovora o ustupanju sklopljenog s potrošačem (u daljnjem tekstu: ugovor o ustupanju), kojim mu je potonji ustupio pravo da od banke PKO Bank Polski zahtijeva ispunjenje svih dospjelih novčanih tražbina. Tražbina o kojoj je riječ u glavnom postupku proizlazi iz primjene sankcije predviđene u članku 45. stavku 1. Zakona o potrošačkom kreditu, kojim se provodi članak 23. Direktive 2008/48, zbog toga što je ta banka povrijedila obveze informiranja koje ima na temelju tog zakona. U ugovoru o ustupanju određuje se da u zamjenu za ustupanje o kojem je riječ taj potrošač prima 50 % iznosa glavne tražbine naplaćene od navedene banke.

12 Banka PKO Bank Polski zahtijeva odbijanje navedene tužbe ističući da društvo Zwrotybankowe.pl nema aktivnu procesnu legitimaciju u odnosu na nju, s obzirom na to da se priroda tražbine čija se naplata zahtijeva protivi njezinu prenošenju na treću osobu. Kad je riječ o meritumu, ta banka tvrdi da ni u kojem slučaju nije povrijedila svoje obveze informiranja u okviru ugovora o kreditu s navedenim potrošačem.

13 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev dvoji, prvo, o načinu na koji valja tumačiti zabranu uvedenu člankom 22. stavkom 2. Direktive 2008/48 da se potrošač odrekne prava koja su mu prenijeta odgovarajućim odredbama nacionalnog prava. Taj se sud pita primjenjuje li se ta zabrana i na mogućnost, predviđenu nacionalnim propisom, da potrošač svoja prava ustupi trećoj osobi koja će ih utuživati u svoje ime, nakon čega će primiti, među ostalim, naknadu u visini od 50 % dobivenih iznosa i vratiti preostalih 50 % potrošaču.

14 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev smatra da pojam odricanja iz članka 22. stavka 2. Direktive 2008/48 treba široko tumačiti kako bi se obuhvatila i navedena situacija. Naime, glavni je cilj te direktive zaštititi dotičnog potrošača od nepoštenih odredbi u ugovorima o kreditu, a ne stvoriti izvor bogaćenja za treće osobe koje nisu stranke sklopljenog ugovora o kreditu.

15 Drugo, u slučaju neprihvaćanja tog širokog tumačenja, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tome treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 tumačiti na način da je, u okviru svoje obveze da po službenoj dužnosti ispita nepoštenost ugovorne odredbe, nacionalni sud također dužan po službenoj dužnosti ispitati odredbe ugovora o ustupanju koji su sklopili potrošač ustupitelj tražbine i njezin stjecatelj ako taj ugovor predstavlja pravnu osnovu tužbe kojom taj stjecatelj utužuje tražbine tog potrošača prema vjerovniku.

16 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da bi u ovom slučaju utvrđenje nepoštenosti odredbi ugovora o ustupanju moglo dovesti do njegove ništavosti, tako da društvo Zwrotybankowe.pl ne bi imalo aktivnu procesnu legitimaciju, slijedom čega bi tužba u glavnom postupku bila odbačena.

17 Taj sud ističe negativne posljedice za dotičnog potrošača koji, u takvim okolnostima, ne bi naplatio ni dio tražbine koju potražuje od vjerovnika i koja je navedena u ugovoru o ustupanju. Osim toga, nadzor nepoštenosti odredbe ugovora o ustupanju proveo bi se bez sudjelovanja tog potrošača, pri čemu mu se – zbog razloga povezanih s nacionalnim postupovnim pravilima – ne bi mogla osigurati mogućnost sudjelovanja u postupku i izražavanja svojeg stajališta o tom pitanju.

18 U tim okolnostima Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie (Općinski sud u Varšavi – Śródmieście, Poljska) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 22. stavak 2. Direktive [2008/48] tumačiti na način da mu se protive nacionalne odredbe kojima se potrošaču omogućuje da ustupi prava koja su mu prenijeta odredbama nacionalnog prava o provedbi te direktive trećoj strani koja nije potrošač?

2. Treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive [93/13] tumačiti na način da se obveza suda da po službenoj dužnosti ispita nepoštenost ugovorne odredbe odnosi i na odredbu ugovora o ustupanju tražbine sklopljenog između potrošača i treće osobe ako se u postupku pred sudom treća osoba poziva na taj ugovor kao osnovu svoje aktivne procesne legitimacije u postupku protiv prodavatelja robe ili pružatelja usluga koji je prvotni potrošačev suugovaratelj?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

19 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita protivi li se članku 22. stavku 2. Direktive 2008/48 nacionalni propis koji dopušta potrošaču da trećoj osobi koja nije potrošač ustupi tražbinu s osnove povrede prava dodijeljenog mu nacionalnim propisom kojim se prenosi ta direktiva.

20 Uvodno valja podsjetiti na to da okolnost da se spor u glavnom postupku vodi isključivo između prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne predstavlja prepreku primjeni Direktive 2008/48 odnosno Direktive 93/13 s obzirom na to da područje primjene tih direktiva ovisi o svojstvu stranaka ugovora o kreditu o kojem je riječ u glavnom postupku, a ne o identitetu stranaka u tom sporu (vidjeti u tom smislu presude od 11. rujna 2019., Lexitor, C-383/18, EU:C:2019:702, t. 20. i od 18. studenoga 2020., DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933, t. 53. i 54.).

21 U ovom slučaju tražbina o kojoj je riječ u glavnom postupku proizlazi iz ugovora o kreditu što su ga sklopili potrošač i PKO Bank Polski te ju je društvo Zwrotybankowe.pl steklo na temelju ugovora o ustupanju, tako da se te dvije direktive primjenjuju u glavnom postupku.

22 Osim toga, valja podsjetiti na to da je Direktiva 2008/48 donesena s dvostrukim ciljem osiguranja visoke i jednake razine zaštite interesa svih potrošača u Europskoj uniji i stvaranja učinkovitog unutarnjeg tržišta potrošačkog kreditiranja (presude od 5. rujna 2019., Pohotovosť, C-331/18, EU:C:2019:665, t. 41. i od 26. ožujka 2020., Mikrokasa i Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, C-779/18, EU:C:2020:236, t. 44. i navedena sudska praksa). Konkretno, članak 22. stavak 2. te direktive jamči visoku razinu zaštite potrošača zabranjujući svako njihovo odricanje od prava koja su im njome dodijeljena.

23 Sud koji je uputio zahtjev smatra da pojam odricanja iz te odredbe treba široko tumačiti, tako da obuhvati ustupanje prava koja dotični potrošač ima na temelju Direktive 2008/48, zbog čega takvo ustupanje, čak i ako je dopušteno u nacionalnom pravu, može biti u suprotnosti toj direktivi.

24 Najprije valja istaknuti da se u tekstu članka 22. stavka 2. Direktive 2008/48 ne pojašnjava što treba shvatiti kao odricanje od prava koja su potrošačima dodijeljena nacionalnim pravom kojim se provodi ta direktiva. Stoga tu odredbu valja analizirati s obzirom na njezin kontekst i ciljeve propisa kojeg je ona dio, kako su navedeni u točki 22. ove presude (vidjeti u tom smislu presudu od 26. travnja 2022., Landespolizeidirektion Steiermark (Maksimalno trajanje nadzora na unutarnjim granicama), C-368/20 i C-369/20, EU:C:2022:298, t. 56. i navedenu sudsku praksu).

25 U tom pogledu Sud je već bio pozvan izjasniti se o tumačenju odredbe prava Unije čiji je cilj osigurati visoku razinu zaštite slabije ugovorne stranke u slučaju ustupanja njezinih prava trgovačkom društvu. Naime, u predmetu u kojem je donesena presuda od 29. veljače 2024., Eventmedia Soluciones (C-11/23, EU:C:2024:194), Sud je u biti razmatrao dopušta li članak 15. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila o odšteti i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja letova te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21. i ispravci SL 2019., L 119, str. 202. i SL 2024./90763, L) ugovaranje odredbe kojom se zabranjuje ustupanje prava koja putnik ima u odnosu na stvarnog zračnog prijevoznika, osobito prava na odštetu. U stavku 1. tog članka 15.,

naslovljenog „Zabrana isključenja odgovornosti”, određuje se da se obveze zračnih prijevoznika prema putnicima u skladu s tom uredbom ne mogu ograničiti ili isključiti, posebno ne putem izuzeća ili restriktivnih odredbi u ugovorima o prijevozu.

26 Sud je ocijenio da, imajući u vidu cilj visoke razine zaštite putnikâ u zračnom prometu te kako bi se zajamčila djelotvornost prava tih putnika na odštetu, treba smatrati nedopuštenima u smislu navedenog članka 15. ne samo isključenja ili ograničenja koja se izravno odnose na to pravo kao takvo, nego i ona koja na štetu spomenutih putnika ograničavaju načine ostvarivanja navedenog prava s obzirom na primjenjive zakonske odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 29. veljače 2024., Eventmedia Soluciones, C-11/23, EU:C:2024:194, t. 43.).

27 Naime, kako bi se osigurala visoka razina zaštite putnikâ u zračnom prometu i omogućilo im se učinkovito ostvarivanje njihovih prava, putniku kojem je otkazan let trebalo bi zajamčiti slobodu izbora najučinkovitijeg načina obrane svojeg prava, među ostalim, tako da mu se omogući odluka da se izravno obrati stvarnom zračnom prijevozniku, da pokrene postupak pred nadležnim sudovima ili, kada je to predviđeno relevantnim nacionalnim pravom, da ustupi svoju tražbinu trećoj osobi kako bi izbjegao poteškoće i troškove koji bi ga mogli odvratiti od osobnog poduzimanja radnji u odnosu na tog prijevoznika za ulog koji je financijski ograničen (presuda od 29. veljače 2024., Eventmedia Soluciones, C-11/23, EU:C:2024:194, t. 44.).

28 Sud je stoga zaključio da se cilju visoke razine zaštite putnikâ u zračnom prometu protivi uključivanje u ugovor o prijevozu odredbe kojom se zabranjuje ustupanje prava koja oni imaju na temelju Uredbe br. 261/2004 (vidjeti u tom smislu presudu od 29. veljače 2024., Eventmedia Soluciones, C-11/23, EU:C:2024:194, t. 46.).

29 Iz toga analogijom slijedi da se cilju visoke razine zaštite potrošača protivi široko tumačenje pojma odricanja iz članka 22. stavka 2. Direktive 2008/48, koje zagovara sud koji je uputio zahtjev, a koje bi dovelo do toga da se zabrani i ustupanje prava koja oni imaju na temelju te direktive. Naime, takvo ustupanje jedna je od zakonitih mogućnosti koje se mogu predvidjeti u nacionalnom pravnom poretku kako bi se potrošačima omogućilo da zaštite svoja prava uz izbjegavanje poteškoća i troškova koji bi ih mogli odvratiti od osobnog poduzimanja radnji u odnosu na prodavatelja robe ili pružatelja usluga o kojemu je riječ.

30 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 22. stavak 2. Direktive 2008/48 treba tumačiti na način da mu se ne protivi nacionalni propis koji dopušta potrošaču da trećoj osobi koja nije potrošač ustupi tražbinu s osnove povrede prava dodijeljenog mu nacionalnim propisom kojim se prenosi ta direktiva.

Drugo pitanje

31 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 tumačiti na način da nacionalni sud može, ili čak mora, po službenoj dužnosti ispitati nepoštenost odredbe ugovora o ustupanju tražbine koji je sklopio potrošač kada se spor koji se pred njim vodi između društva stjecatelja tražbine i prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne odnosi na taj ugovor o ustupanju, nego na potrošačevu tražbinu prema tom prodavatelju robe ili pružatelju usluga.

32 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se glavni postupak odnosi na tražbinu koja proizlazi iz ugovora o kreditu sklopljenog između banke PKO Bank Polski i potrošača a koju je potonji ustupio društvu Zwrotybankowe.pl. Prema tome, ugovor o ustupanju nije predmet tog spora i navedeni potrošač nije stranka u postupku koji se s tim u vezi vodi.

33 Međutim, nakon što je saznao za ugovor o ustupanju na kojem društvo Zwrotybankowe.pl temelji svoju aktivnu procesnu legitimaciju, sud koji je uputio zahtjev navodi, kako bi opravdao drugo prethodno pitanje, sudsku praksu Suda kojom se nacionalnom sudu nalaže da po službenoj dužnosti, čim raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima, ispita eventualnu nepoštenost ugovorne odredbe.

34 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, nacionalni sud doista dužan po službenoj dužnosti ocijeniti, čim bude raspolagao pravnim i činjeničnim elementima koji su nužni u tu svrhu, nepoštenost ugovorne odredbe koja je obuhvaćena područjem primjene Direktive 93/13 i na taj način ispraviti postojeću neravnotežu između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga (vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, t. 26.).

35 Sud je potom također naglasio, kao prvo, da je ispitivanje koje nacionalni sud pred kojim se vodi postupak mora provesti po službenoj dužnosti na temelju Direktive 93/13 ograničeno na ugovorne odredbe čija se nepoštenost može utvrditi na temelju pravnih i činjeničnih elemenata koji se nalaze u spisu kojim taj sud raspolaže (vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, t. 27.).

36 Nadalje, Sud je pojasnio da je navedeni nacionalni sud obvezan po službenoj dužnosti usvojiti mjere izvođenja dokaza, pod uvjetom da pravni i činjenični elementi koji se već nalaze u spisu izazivaju ozbiljne sumnje u nepoštenost određenih odredaba koje su, iako ih potrošač nije osporavao, vezane uz predmet spora te da obveza provedbe ispitivanja po službenoj dužnosti koju ima taj sud posljedično zahtijeva usvajanje takvih mjera izvođenja dokaza (presuda od 11. ožujka 2020., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, t. 38.). Naime, ako ne postoji djelotvoran nadzor moguće nepoštene naravi odredaba predmetnog ugovora, ne može se jamčiti poštovanje prava dodijeljenih Direktivom 93/13 (presuda od 7. studenoga 2019., Profi Credit Polska, C-419/18 i C-483/18, EU:C:2019:930, t. 66. i navedena sudska praksa).

37 Naposljetku, Sud je, međutim, ocijenio da nacionalni sud samo u granicama predmeta spora koji se pred njim vodi treba po službenoj dužnosti ispitati ugovornu odredbu na temelju zaštite koja potrošaču treba biti dodijeljena Direktivom 93/13, kako bi se izbjeglo da se njegov zahtjev odbije odlukom koja je prema potrebi postala pravomoćna, a moglo ga se prihvatiti da se taj potrošač u neznanju nije propustio pozvati na nepoštenost te odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 11. ožujka 2020., Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, t. 32.).

38 Iz razmatranja navedenih u točkama 34. do 37. ove presude proizlazi da se obveza nacionalnog suda da po službenoj dužnosti ispita ugovornu odredbu nameće u pogledu odredbi koje se, iako ih dotični potrošač nije osporavao, nalaze u ugovoru koji je predmet spora i da je taj nadzor opravdan zahtjevom zaštite koju valja pružiti tom potrošaču na temelju Direktive 93/13.

39 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da društvo Zwrotybankowe.pl zahtijeva da se banci PKO Bank Polski naloži podmirenje tražbine koja proizlazi iz ugovora o kreditu koji je potrošač sklopio s tom bankom, i to zbog navodne povrede obveza informiranja prilikom sklapanja tog ugovora, propisanih u Direktivi 2008/48. U odgovoru na tužbu spomenuta banka

tvrdi, među ostalim, to da na temelju članka 22. stavka 2. Direktive 2008/48 takva tražbina, na kojoj tužitelj u glavnom postupku zasniva svoju aktivnu procesnu legitimaciju, nije mogla biti predmet ugovora o ustupanju.

40 Iz toga slijedi da se ugovorna odredba koju u svojem prethodnom pitanju navodi sud koji je uputio zahtjev ne nalazi u granicama predmeta spora koji se pred njim vodi, tako da se od tog suda ne može tražiti da je ispita po službenoj dužnosti na ime zaštite koju valja pružiti tom potrošaču na temelju Direktive 93/13, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 37. ove presude.

41 Osim toga, kad je riječ o tužbi koju podnosi trgovačko društvo kojem je potrošač ustupio tražbinu prema prodavatelju robe ili pružatelju usluga s kojim je sklopio ugovor, valja utvrditi da – kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točki 32. svojeg mišljenja – spor između dvaju prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne obilježava neravnoteža koja postoji u okviru spora između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga s kojim je taj potrošač sklopio ugovor (vidjeti u tom smislu presudu od 11. travnja 2024., Air Europa Líneas Aéreas, C-173/23, EU:C:2024:295, t. 38.).

42 Naime, kao što je to istaknuto u točki 34. ove presude, Sud je već naglasio da je zbog postojeće nejednakosti između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga nacionalni sud dužan po službenoj dužnosti ocijeniti nepoštenost ugovorne odredbe koja ulazi u područje primjene Direktive 93/13 i time ispraviti takvu neravnotežu.

43 Iz toga slijedi da, za razliku od slučaja iz sudske prakse navedene u točki 34. ove presude, nacionalni sud pred kojim se vodi spor između dvaju prodavatelja robe ili pružatelja usluga, poput društva kojemu je potrošač ustupio svoja prava i prodavatelja robe ili pružatelja usluga s kojim je potonji sklopio ugovor, ne mora po službenoj dužnosti ispitati eventualnu nepoštenost odredbe potrošačkog ugovora kako bi se osigurala djelotvornost sustava zaštite potrošača koja se želi postići Direktivom 93/13 (presuda od 11. travnja 2024., Air Europa Líneas Aéreas, C-173/23, EU:C:2024:295, t. 39.).

44 Nadalje, kao što to ističe sud koji je uputio zahtjev, u ovom bi slučaju utvrđenje nepoštenosti jedne ili više odredbi ugovora o ustupanju moglo dovesti, u slučaju da se ugovor ne bi mogao održati na snazi bez tih odredbi, do nepostojanja aktivne procesne legitimacije stjecatelja tražbine o kojemu je riječ, odnosno društva Zwrotybankowe.pl, i stoga do nemogućnosti bilo kakve naknade štete u korist potrošača koji je ustupio tražbinu u okviru postupka koji se vodi pred tim sudom. Takva situacija mogla bi naštetiti djelotvornoj zaštiti potrošača jer bi on, barem u bliskoj budućnosti, ostao bez dijela tražbine za koji je očekivao da će ga ostvariti putem ugovora o ustupanju, a da nije imao ni mogućnost da ga se sasluša u tom pogledu, s obzirom na to da nije stranka u glavnom postupku.

45 Iz toga slijedi da članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 ne zahtijevaju da nacionalni sud po službenoj dužnosti ispita eventualnu nepoštenost odredbe ugovora o ustupanju tražbine sklopljenog između potrošača i stjecatelja njegovih prava kada se spor koji se vodi pred tim sudom ne odnosi na taj ugovor o ustupanju, nego na tražbinu tog potrošača prema banci koja je s njim sklopila ugovor o kreditu.

46 U tim je okolnostima isključivo na nacionalnom sudu da ocijeni omogućuje li mu njegovo nacionalno pravo ili čak nalaže, te u kojoj mjeri, da provjeri postoji li aktivna procesna legitimacija društva Zwrotybankowe.pl, osobito ispitivanjem sadržaja ugovora na kojem se ta legitimacija eventualno temelji, ali koji nije predmet spora koji se pred njim vodi. Međutim, da bi se poštovalo načelo djelotvornosti prava Unije, primjena nacionalne postupovne odredbe ne smije

onemogućiti ili pretjerano otežati ostvarivanje prava dodijeljenih, među ostalim, Direktivom 93/13 (vidjeti u tom smislu presudu od 17. svibnja 2022., SPV Project 1503 i dr., C-693/19 i C-831/19, EU:C:2022:395, t. 60.). Prema tome, navedeni nacionalni sud mora paziti na to da ta odredba ne uzrokuje štetne posljedice za potrošača o kojem je riječ ako potonji nije mogao iznijeti svoje argumente u okviru kontradiktorne rasprave (vidjeti u tom smislu presudu od 11. travnja 2024., Air Europa Líneas Aéreas, C-173/23, EU:C:2024:295, t. 44.).

47 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da nacionalni sud ne mora po službenoj dužnosti ispitati nepoštenost odredbe ugovora o ustupanju tražbine koji je sklopio potrošač kada se spor koji se pred njim vodi između društva stjecatelja tražbine i prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne odnosi na taj ugovor o ustupanju, nego na potrošačevu tražbinu prema tom prodavatelju robe ili pružatelju usluga.

Troškovi

48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 22. stavak 2. Direktive 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ**

   treba tumačiti na način da mu se:

   ne protivi nacionalni propis koji dopušta potrošaču da trećoj osobi koja nije potrošač ustupi tražbinu s osnove povrede prava dodijeljenog mu nacionalnim propisom kojim se prenosi ta direktiva.

2. **Članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima**

   treba tumačiti na način da:

   nacionalni sud ne mora po službenoj dužnosti ispitati nepoštenost odredbe ugovora o ustupanju tražbine koji je sklopio potrošač kada se spor koji se pred njim vodi između društva stjecatelja tražbine i prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne odnosi na taj ugovor o ustupanju, nego na potrošačevu tražbinu prema tom prodavatelju robe ili pružatelju usluga.

Potpisi